

Paavo Rabinä AMPUU KOHTI

Taiteilija Paavo Rabinän mukaan taiteen välineellä ei lopulta ole väliä, mutta taiteilijan sanomalla on.

Isolla ruudulla mies ampuu jousella toisella ruudulla trapetsista roikkuvia ihmisiä, jotka yksi toisensa jälkeen tippuvat. Kuvaa tehostavat videopelimäiset äänet. Lopuksi mies kääntyy ja ampuu katsojaa kohti.

– Kyllä taide saa ravistella ja sen pitää ottaa kantaa. Jotkut teokseni saattavat olla aika rajujakin, mutta uskon, että pahuuden käsittely voi olla myös puhdistavaa, sanoo Paavo Rabinä.

Lapsena Rabinä pelasi jalkapalloa ja hänen veljensä Pasi piirteli. Muutettuaan omilleen 20-vuotias nuorukainen työskenteli Postilla ja havahtui pohtimaan, mitä haluaisi elämällään tehdä. Seuraavana keväänä Rabinä haki ja pääsi Kuvataideakatemiaan, josta lähti liikkeelle elämänmittainen taiteilijan ura.

Lapin yliopiston toistaiseksi tyhjässä työhuoneessa istuva Paavo Rabinä aikoo aloittaa residenssijaksonsa maalaamalla. Alun perin taidemaalariksi opiskelleelle Rabinälle maalaaminen on mukavuusvyöhyke, johon hän palaa hengähtämään usein yhteistyössä syntyvien installaatioiden vastapainoksi.

– Maalaaminen tuntuu muun taiteellisen työn ohella helpolta ja hallittavalta. On myös ihanaa työskennellä välillä yksin.

Maalaukset eivät yleensä päädy yleisön eteen, toisin kuin veistosobjektit, installaatiot ja liikkuva kuva – elementit, jotka alun perin houkuttelivat Rabinän maalaamisesta moninaisempaan ilmaisuun.

Liike ja ääni ovat vuosien myötä tulleet mukaan Rabinän esteettiseen ilmaisuun. Taiteilijan taustalla on videoinstallaatio CRASH (2022).

– Opiskellessani koin, ettei maalauksien pinta enää riittänyt minulle. Aloin lisäämään töihini esimerkiksi puuta, heinää tai rautaa. Maalaukset ikään kuin levisivät veistosobjekteiksi, jonka vuoksi aloin opiskella kuvanveistoa.

Kuvataideakatemian opinnoissa merkityksellistä oli Rabinän suhde hänen opettajaansa Juhana Blomstedtiin. Edesmenneen opettajan ja ystävän maailmankuva heijastuu edelleen taitelijan tuotannossa.

– Opiskellessa oli todella tärkeää nähdä esimerkkejä, että näinkin voi tehdä. Juhana laajensi ajattelumaailmaani ja haastoi kokeilemaan ja jalostamaan omia ideoita paremmiksi.

Menneisyyden ja nykyisyyden vuoropuhelu
1980-luvun lopulla Rabinän töihin tuli mukaan historiallisia esineitä, sanoja ja ihmisiä. Vähitellen installaatioista kasvoi videoinstallaatioita.

– Historian merkitys ja toistuminen on aina kiinnostanut minua. Tuomalla historiallisia esineitä teoksiini sain tuotua konkreettisesti esiin menneisyyden ja nykyisyyden vuoropuhelun, Rabinä kertoo.

Historialliset teemat ovat seuranneet taiteilijaa läpi hänen uransa. Persianlahden sota puhutteli 1990-luvun alussa ja siirtyi kannanotoksi Kiasmassa esillä olleeseen teokseen *He tuhoutuvat jotta minä en tuhoutuisi*. Sota oli

läsnä myös Galleria Sculptorissa esillä olleissa hirttosilmukoissa ja muissa installaatioissa vuonna 2018. Tänä syksynä Forum Boxin *Be brave – be strong* -näyttelystä muodostui kannanotto Venäjän hyökkäyssotaan.

Rabinää kiinnostaa ja inspiroi valta, väkivalta, ihmiset, epäoikeudenmukaisuus – se, mikä nykyhetkessä liikuttaa tai sattuu.

– Taiteen pitää herätellä ja kysyä. Toivoisin, että työni saisivat ihmiset ajattelemaan ja tuntemaan myötätuntoa, asettumaan toisten

nahkoihin. Kuten sota Ukrainassa osoittaa, globaalit konfliktit ulottuvat välillisesti suomalaistenkin koteihin.

Taiteen lisäksi Rabinä on halunnut tehdä jotakin konkreettista niiden ihmisten eteen, joiden puolesta hän puhuu. Vuonna 1999 ilmestyi leipäjonon dokumentoitu videoinstallaatio *Remember us*, jonka pääosassa oli lamassa taloudelliseen vararikkoon joutunut Rabinän ystävä. Sittemmin Rabinän projekteihin on osallistunut joukko ihmisiä hyvinvointiyhteiskunnan varjoista.

– Esimerkiksi *Finlandia*-teoksen kautta halusin haastaa silotellun hyvinvointi-Suomen kuvan. Täälläkin on köyhyyttä, ihmiset kamppailevat selviytyäkseen päivästä toiseen. Teoksessa ei ollut näyttelijöitä vaan ihmisiä, jotka olivat itse kokeneet näitä asioita.

Työskentely vapaaehtoisten kanssa on ollut raskasta

sekä antoisaa molemmin puolin.
– Taiteellinen prosessi on haastavampi ison porukan kanssa, mutta yleensä kaikki osapuolet kokevat yhteistyön merkitykselliseksi.

Suurin murroskohta
Rabinä haluaa osallistaa töihinsä myös katsojat.
– En halua esille museoesineitä. Haen töilläni kokonaisvaltaista kokemusta, johon katsoja joutuu jollain tavalla sisälle.

Rabinän installaatioissa ja julkisissa töissä katsoja astuukin teokseen sisään, kuten Tampereen Vuoreksessa sijaitsevassa *Suojelusenkeli*-valoteoksessa. Usein teoksiin liittyy myös musiikkia tai muita ääniä.

Suurin murroskohta Rabinän taiteilijauralla on ollut kymmenen Brysselissä vietettyä vuotta 2000-luvun alkupuolella.

– Tein kyllä taidetta, mutta ehkä vapaus ja irtautuminen Suomen työrytmistä saivat aikaan sen, että päätin, etten enää mieti, mitä muut ajattelevat, vaan teen ihan just sitä, mitä haluan.

Tämä asenne näkyy esimerkiksi yhteiskunnallisesti kantaaottavassa kahdeksankanavaisessa videoinstallaatiossa *Myrsky Kaupungissa*.

Entä mitä tapahtui Rabinän piirtelevälle veljelle? Hän on tehnyt uransa pukusuunnittelijana Oulussa. ●

Paavo Rabinä

- s. 1965 Kuopiossa
- Asuu ja työskentelee Helsingissä
- Vuoden nuori taiteilija 1993
- Opiskeli Kuvataideakatemiassa 1986–1991
- Lukuisia yksityis- ja ryhmä-näyttelyitä Suomessa ja ulkomailla
- Töitä esimerkiksi Wihurin, Kiasman sekä Kuopion ja Helsingin taidemuseoiden kokoelmissa
- Julkisia töitä esimerkiksi videoinstallaatit Tikkurilan koulussa ja valoteos *Suojelusenkeli* Vuoreksessa
- Musiikki klassisesta heviin on tärkeää työssä ja vapaa-ajalla.

Rabinän uusia videoteoksia on esillä Lapin yliopiston Galleria Hämärässä 8.–24.11.2022.

